

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Dergisi
Erzincan Law Review

Cilt/Vol: 30 Sayı/No: 1 Haziran/June 2026

**Karayolu Eşya Taşımacılığında 6102 Sayılı TTK'da
Düzenleme Bulan Hasar ve Zayi Durumları: Taşıyıcının
Hukuki Yükümlülükleri ve Sözleşmeye Aykırılığın
Sonuçları**

**Damage and Loss Situations in Road Freight Transportation
as Regulated in Turkish Commercial Code No. 6102: The
Carrier's Legal Obligations and the Consequences of Breach
of Contract**

  Dr. Hande ATMACA ÜLKÜ*

 10.60002/ebyuhfd.1789693

ÖZ

Ticari hayatın dinamik yapısı lojistik faaliyetlerin niteliklerinin kesin şekilde belirlenmesini gerektirmektedir. Lojistik faaliyetler içinde yer alan eşya taşınmasına ilişkin hukuki kurallar Türk Ticaret Kanunu'nda ayrıntılı şekilde düzenlen-

* Herhangi bir kuruma bağlı değildir.

Makale Bilgisi/Article Info: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş/Received: 23.09.2025 | **Kabul/Accepted:** 22.01.2026.

Bu makale, intihal programında taranmış ve iki (kör) hakem incelemesinden geçmiştir. This article was submitted in a plagiarism program and reviewed by two (blind) referees.

Atıf/Cite as: Hande Atmaca Ülkü, “Karayolu Eşya Taşımacılığında 6102 Sayılı TTK'da Düzenleme Bulan Hasar ve Zayi Durumları: Taşıyıcının Hukuki Yükümlülükleri ve Sözleşmeye Aykırılığın Sonuçları”, Erzincan HFD, C. 30, S. 1, Haziran 2026, (527-553).

Bu makale **Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası** lisansı ile lisanslanmıştır.

miştir. Bu çalışmanın amacı, uygulamadaki kavram kargaşasını ortadan kaldırmak için eşyanın taşınması sırasında meydana gelebilecek taşıma hukukuna özgü sorumluluk sebeplerinden olan hasar ve zayi durumları arasındaki terimsel farklılıkların ortaya konulmasıdır. Aynı zamanda çalışmamızda, eşyanın taşınması sırasında ortaya çıkan hasar ve zayi durumlarında, taşıma sözleşmesinin taraflarının arasındaki borç ilişkisinin tabi olduğu sorumluluk rejimi de incelenmiştir. Sorumluluk rejiminin sınırları çizilirken taşıma sözleşmesinin ve eşya kavramının hukuki tanımlamaları yapılmış ve rizikonun hangi durumlarda gerçekleşmiş kabul edileceği, taşıyıcının özen yükümlülüğünün hukuksal boyutları da tartışılmak suretiyle irdelenmiştir.

Bu çalışmada, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda düzenleme bulan karayolu ile eşya taşımaya ilişkin hükümler, taşıyıcının sorumluluğu, eşyanın hasar ve zayi halleri ile bu durumlara ilişkin tazminat mekanizmaları, doktrinsel görüşler ve yargı içtihatları ışığında incelenecektir. Ayrıca, uluslararası taşıma hukukuna özgü bir kavram olan CMR konvansiyonu ile TTK hükümleri arasındaki normatif etkileşime de yeri geldikçe değinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Taşıma Sözleşmesi, Hasar, Zayi, Eşya Kavramı, Sorumluluk Rejimi.

ABSTRACT

The dynamic nature of commercial life requires the precise definition of the characteristics of logistics activities. The legal rules regarding the transportation of goods, which are included in logistics activities, are regulated in detail in the Turkish Commercial Code. The purpose of this study is to clarify the terminological differences between damage and loss situations, which are liability reasons specific to transportation law that may occur during the transportation of goods, in order to eliminate conceptual confusion in practice. Our study also examines the liability regime governing the obligation between the parties to a contract of carriage in cases of damage and loss occurring during the transportation of goods. In defining the boundaries of the liability regime, the legal definitions of the contract of carriage and the concept of goods are provided, and the circumstances in which a risk is considered to have occurred are also discussed, along with the legal aspects of the carrier's duty of care.

This study examines the provisions related to the carriage of goods by road, as regulated in Turkish Commercial Code No. 6102, including the carrier's liability, damage and loss of goods, and compensation mechanisms related to these situations, in light of doctrinal views and jurisprudence. Furthermore, the normative interaction between the CMR Convention, a concept specific to international transportation law, and the provisions of the Turkish Commercial Code (TTK) is also addressed where appropriate.

Keywords: Contract of Carriage, Damage, Loss, Concept of Goods, Liability Regime.

GİRİŞ

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu kapsamında karayoluyla eşya taşımalarına ilişkin olarak düzenlenmiş kaideler, taşıyıcının eşyanın teslim alınmasından gönderilene teslim edilmesine kadar geçen zamanda meydana gelen hasar ve zıya hallerinden ne şekilde sorumlu tutulacağını belirlemektedir. Ancak taşıma hukukuna özgü hasar ve zıya terimlerinin uygulamada farklı şekillerde tanımlanması kavramsal karışıklıklara neden olmakta ve bu durum çoğu zaman taşıma hukuku kapsamındaki sorumluluk rejimini birbirinden çok farklı hukuki sonuçlara bağlamaktadır. Bu sebeple uygulamada taşıma sözleşmesine özgü uyuşmazlıkların çözümünde yeknesaklıktan uzaklaşmaktadır.

Taşıma sözleşmesindeki karşılıklı borç ilişkilerinin hukuki niteliği, rizikonun tam olarak ne zaman gerçekleşmiş sayılacağı ve akde aykırılık neticesi ödenecek tazminatın kapsamı konularında belirleyici niteliktedir. Karayolu eşya taşımalarında taşıyıcı taşıma edimini ifa ederken özen borcu kapsamında davranmakla yükümlüdür. Karayolu eşya taşımacılığında özen borcuna aykırılık kavramı genel anlamdaki akde aykırılık durumlarından daha farklı bir şekilde kendini gösterir. Zira taşıyıcı, taşıma edimini taşıma ilişkisinin başından sonuna kadar basiretli bir taşıyıcıdan beklenen şekilde yerine getirmelidir. Bir diğer deyişle, taşıyıcının özen yükümlülüğü objektif ve ağırlaştırılmış bir yükümlülüktür. Taşıyıcının kusurlu olduğu karine olarak kabul edilir. Taşıyıcı, ancak özen borcunu kendisinden beklenildiği şekilde yerine getirmiş olduğunu ispat ederse sorumluluktan kurtulur. Burada ispat yükünün tersine çevrilmiş olduğu da dikkatten kaçmamalıdır. Dolayısıyla taşıyıcı, taşıma ilişkisinde özenli davrandığını somut şekilde ortaya koymalıdır.

Eşyanın taşınması sırasında meydana gelen hasar ve zıya hallerinin her türlü tereddütten uzak ve kesin şekilde tanımlanmasının yapılması, taşıyıcının özen yükümlülüğü ve rizikonun gerçekleşmesi kavramları çerçevesinde taşıma hukukuna özgü sorumluluk rejiminin sınırlarının ortaya konulması açısından da zorunludur.

I. TAŞIMA SÖZLEŞMESİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ

Taşıma sözleşmesi, taşımayı üstlenen tarafından taşıma sözleşmesine konu edilebilecek eşya veya yolcunun önceden tespit edilmiş varış noktasında yine önceden belirli olan ücret karşılığında taşıyıcının nezaret ve denetimi altında nakledilmesi için yapılan sözleşmedir¹.

Taşıyıcı, eşyayı teslim alarak varış noktasında alıcısına teslim edene kadar muhafaza ve nezaret yükümlülüğü altındadır. Yani taşıma sözleşmesinden bahsedebilmek için asıl olan taşıma ediminin doğrudan asli olarak üstlenilmesi gerekir².

6102 sayılı TTK'nın 850'nci maddesindeki düzenlemede taşıyıcı, eşyayı varma yerine götürüp alıcısına teslim etmeyi ticari olarak taahhüt eden gerçek veya tüzel kişi şeklinde tanımlanmıştır. Taşıyıcının hukuki tanımlaması uygulamada Yargıtay içtihatlarıyla da belirginlik kazanmıştır³. Gönderici ise, eşyayı taşıtmak üzere taşıyıcıya teslim eden, bunun karşılığında navlun ödeme ve doğru beyan verme yükümlülüğü altında olan kişidir⁴. Alıcı, taşıma süreci sona erdiğinde eşyayı teslim alacak olandır⁵.

- 1 Bahar **Üstündağ**, "Türk Hukukunda Eşya Taşıma Sözleşmesi", Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan Kitabı, 1. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2006, s. 933; İsmail **Doğanay**, Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. II, Madde 420-815, 4. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2004, s. 2207; İsmail **Doğanay**, Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. III, Madde 816-1475, 4. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2004, s. 2741; Hakan **Karan**, "Yargıtay'ın Konişmentolu Taşımalar Hakkındaki 1924 Tarihli La Haye Kaideleri'ni Uygulaması Gereği", XVIII. Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, Türkiye, 2-3 Haziran, 2000), s. 224 vd.
- 2 Emrah Sami **Aksoy**, Taşıma Hukukunda Fıili Taşıyıcı, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2015, s. 18; Muharrem **Gençtürk**, Uluslararası Eşya Taşıma Hukuku (Genel Kavramlar- Gecikmeden Doğan Sorumluluk), 1. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2006, s. 13; Mertol **Can**, CMR ve Alman Ticaret Kanunu ile Mukayeseli Olarak Türk Taşıma Hukukunun Genel Esasları, C. 1 (Taşıma Hukukuna Giriş, Eşya Taşıma İşleri), 1. Baskı, İmaj Yayınevi, Ankara 2017, s. 20.
- 3 Yarg. HGK, E. 2017/146, K. 2021/835, 24.06.2021, (www.kazanci.com, E.T. 15.10.2025).
- 4 Oğuzhan **İren**, CMR Hükümleri Uyarınca Taşıyıcının Yardımcı Kişilerden Doğan Sorumluluğu ve Taşıyıcılar Arası Rücu İlişkileri, Yüksek Lisans Tezi, MEF Üniversitesi SBE, 2021, s. 78; Natig **Asgarov**, Yükle İlgililerin Taşıma Sözleşmesi Gereğince Beyanda Bulunma Yükümlülüğü, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, 2012, s. 34-35; Halit **Çim**, Uluslararası Karayoluyla Eşya Taşıma Sözleşmesine (CMR) Göre Taşıyıcının Gecikmeden Doğan Sorumluluğu (TTK ve TTK Tasarısı ile Mukayeseli Olarak), Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi SBE, 2006, s. 28.
- 5 Esra **Karakan**, 6762 Sayılı TTK ve 6102 Sayılı TTK ile Karşılaştırmalı Olarak Uluslararası Karma Taşıma Sözleşmelerine Göre Taşıyıcının Zıya ve/veya Hasardan Doğan Sorumluluğu, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi SBE, 2011, s.

Eşya kendisine teslim edilirken eşyada herhangi bir hasar veya eksiklik varsa alıcı bunu bildirme yükümlülüğü altındadır.

Taşıma işlemini doğrudan üstlenmeden yani muhafaza ve denetim yükümlülükleri olmadan salt taşımayı organize eden kişi ya da kurumların varlığı halinde taşıma sözleşmesinden bahsedilemez. Bir diğer deyişle, taşıma sözleşmesindeki objektif esaslı unsur, taşıyıcının taşıma edimini bizzat ya da sorumluluğu dâhilinde davranmak zorunda olan yardımcı kişiler vasıtasıyla üstlenmiş olmasıdır. Taşımayı bizzat üstlenmeyerek üçüncü kişilere yönlendiren veya taşıma işleminin koordinasyonunu yapan kişilere taşıma işlemi komisyoncusu denmektedir. 6102 sayılı TTK'nın 929. maddesindeki düzenlemede, taşıma işleri komisyoncusunun, kendi adamlarının, taşımanın yerine getirilmesi için yararlandığı kişilerin görevlerini yapmaları sırasındaki fiil ve ihmallerinden, kendi fiil ve ihmali gibi sorumlu olduğu kaleme alınmıştır. Yargıtay, emsal nitelikteki kararlarında⁶ taşıma işleri komisyoncusunun sorumluluk alanını 6102 sayılı TTK'ya atıf yapmak suretiyle net şekilde belirlemiştir. Bu kişilerle kurulan sözleşmeler, taşıma işlem komisyonculuğu veya "*freightforwarder sözleşmeleri*" olarak isimlendirilmektedir⁷.

Taşıyıcı, eşyanın taşıma sırasında ortaya çıkacak tüm zararlardan birinci dereceden sorumludur. Taşıma sözleşmesinin tarafı olan yani taşıma işini bizzat kişi, taşımaya konu eşyanın korunması muhafazası ve teslim edilmesi noktasında bütünüyle sorumluluk sahibidir. Başka bir kişinin aracı kendi hesabına ve tehlikesi kendisine ait olmak üzere işlettiği ve araç üzerinde fiili tasarrufu bulunduğu ispat edilirse, bu kimse işleten sayılır⁸.

Bazı durumlarda taşımayı üstlenen kişi sadece aracı ile eşya taşımaya vesile oluyorsa ve başka herhangi bir sorumluluk istenmiyorsa, bu hâlde kira sözleşmesinin varlığından bahsedilir. Alt eşya taşıma sözleşmesinin Türk hukuk mevzuatında bir tanımı yoktur. Buna karşın alt eşya ta-

---

44; Hakan **Yıldırım**, Karayolu Eşya Taşıma Sorumluluk Sigortalarında Riziko ve Menfaat, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi SBE, 2014, s. 92; Vural **Seven**, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK m. 856-893) Hükümlerine Göre Taşıma Hukukunda Gönderilen, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2012, s. 27 vd.

6 Yarg. 11. HD., E. 2020/8015, K. 2022/4908, 15.6.2022, (<https://www.lexpera.com.tr>, E.T. 13.10.2025).

7 Frank **Smeele**, "Legal Conceptualisations of the Freight Forwarder: Some Comparative Reflections on the Disunified Law of Forwarding", Journal of International Maritime Law, C. 4, S. 21, 2015, s. 446-447.

8 Yarg. 17. HD., E. 2011/7281, K. 2012/6368, 18.05.2012, (<https://www.lexpera.com.tr>, E.T. 13.10.2025)

şıma sözleşmesi doktrinde, taşıyıcının, asıl eşya taşıma sözleşmesi akdedilmesi suretiyle taahhüt ettiği eşya taşıma işini, başka bir taşıma sözleşmesi daha akdetmek suretiyle kısmen veya tamamen bir üçüncü kişiye bırakması şeklinde tanımlanmıştır⁹. Bir kişinin taşıma işlemini bizzat taşıyıcı olarak yerine getirmiş olduğunun kabulü için mutlak suretle taşıyıcının taşıma işini kendi mülkiyetindeki araçlarla yapması şart değildir. Ancak taşıma işinin bizzat üstlenildiğinin kabulü için taşımanın bu kişinin yönetimi, nezareti ve sorumluluğu altında gerçekleşmesi gerekir. 6102 sayılı TTK'nın 888. maddesindeki düzenlemeye göre taşıma kısmen veya tamamen üçüncü bir kişi olan fiilî taşıyıcı tarafından gerçekleştirilirse, fiilî taşıyıcı, eşyanın zıyayı, hasarı veya gecikmesinden asıl taşıyıcı gibi sorumludur. Yargıtay bir kararında¹⁰ bahsi geçen 888. madde kapsamında fiili taşıyıcıyı ve asıl taşıyıcı arasındaki sorumluluk ilişkisini kesin şekilde tanımlamıştır. Bir başka Yargıtay kararında da¹¹ kanunun lafzına bağlı kalınarak isabetli şekilde belirtilmiş olduğu gibi asıl taşıyıcı ile fiilî taşıyıcı müteselsilen sorumludur ve fiilî taşıyıcı, asıl taşıyıcıya ait tüm def'ileri sürebilir. Ancak 6102 sayılı TTK'nın 888/1-3. maddesinde düzenlenmiş olduğu üzere, taşıyıcının gönderen veya gönderilen ile sorumluluğun genişletilmesi için yaptığı sözleşmelerin fiilî taşıyıcıya karşı geçerli olabilmesi için yazılı onayı gereklidir.

Her ne kadar TTK m. uyarınca fiili taşıyıcı, kendi gerçekleştirdiği taşıma işinde eşyanın her türlü zıyayı ve hasarı ile geç teslimden kaynaklı ortaya çıkan zararda asıl taşıyıcı gibi sorumlu olsa da bu durum fiili taşıyıcıyı taşıma faaliyetini yürüten kişi haline getirmeyecektir¹². Zira fiili taşıyıcı gönderene karşı taşıma taahhüdünde bulunmamıştır.

Eşyanın zıyayı veya hasarından dolayı taşıyıcı, eşyanın teslim alınmasından teslim edilmesine kadar geçen süre içinde sorumludur ve bu sorumluluk, gönderene karşı değil, alıcıya karşıdır. Ancak, zıya veya hasarın gönderenin kusurundan kaynaklanması veya taşıyıcının sorumluluktan kurtulma halleri varsa, taşıyıcı sorumluluktan kurtulabilir.

---

9 **Seven**, Taşıma Hukukunda Gönderilen, s. 35; Ecehan **Yeşilova**, Taşıyıcının CMR Hükümlerine Göre Yardımcı Şahıslarının ve Müteakip Taşıyıcıların Eylemlerinden Doğan Sorumluluğu (CMR md. 3, 34), 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2004, s. 58.

10 Yarg. 11. HD., E. 2014/4286, K. 2014/11207, 11.06.2014, (<https://www.lexpera.com.tr>, E.T. 12.10.2025).

11 Yarg. 11. HD., E. 2021/1056, K. 2022/5301, 26.6.2022, (<https://www.lexpera.com.tr>, E.T. 11.10.2025).

12 **Aksoy**, s. 81.

II. TAŞIMA HUKUKUNA ÖZGÜ EŞYA KAVRAMI

6102 sayılı TTK'nın 850'nci maddesinde eşya kavramının hukuki tanımlanmasının yapılmış olduğu görülmektedir. Bu tanımlamaya göre, eşya olarak nitelendirilecek yükün kapsamının geniş tutulduğu ve eşyanın her türlü taşınabilir maddi varlığı görülmektedir. Asıl olan nesnenin bir yerden diğerine nakledilmesidir.

6102 sayılı TTK'nın 850 ilâ 892 maddeleri arasındaki genel hükümler eşya taşımalarına ilişkin düzenlenmiştir. Bu hükümler 1956 tarihli CMR konvansiyonu¹³ ile de uyumludur.

Türkiye uluslararası taşımada CMR'ye taraf olduğundan CMR hükümlerinin uluslararası nitelikte olmayan karayolu taşımalarında ortaya çıkan ihtilaflara hangi durumlarda uygulanabileceğine ilişkin olarak Yargıtay vermiş olduğu bir kararında¹⁴ taraflar, serbest iradeleri ile CMR konvansiyonunun aralarında sözleşme hükmü olarak bağlayıcı olacağını kararlaştırmışlarsa söz konusu konvansiyon, Türk Ticaret Kanunu'nun emredici nitelikte hükümlerine açıkça aykırılık teşkilmediği müddetçe ihtilaf halinde TTK hükümleri ile CMR konvansiyonundaki düzenlemelerin bir arada uygulanabileceği yönünde değerlendirme yapmıştır. Bu konuda Yargıtay'ın¹⁵, CMR konvansiyonunun da 1/4 maddesine bakıldığında, taşınma eşyası taşıması, cenaze nakli ve uluslararası posta konvansiyonunu dayalı gönderilerinin CMR kapsamı dışında tuttuğu anlaşılmaktadır¹⁶.

---

13 19.05.1956 tarihinde “Karayolunda Uluslararası Eşya Taşıma Sözleşmesi Hakkında Konvansiyon” (CMR 8) adı altında imzaya açılmıştır. Konvansiyon 02.07.1962 tarihinde Avusturya, Fransa, İtalya, Hollanda ve Yugoslavya'nın onay belgelerini tevdi etmeleri ile yürürlüğe girmiştir. CMR'nin düzenlenmesindeki asıl amaç, karayolu taşımasında uygulanacak hukuki düzenlemeleri yeknesaklaştırarak ticaretin basitleşip tüketici lehine daha ucuzlamasını sağlamaktır.

14 Yarg.11. HD. E.2003/13744, K.2003/12152, 26.12.2003, (<http://www.kararara.com/yargitay/yhdk9/yrtyk18837.htm>, E.T. 11.10.2025).

15 CMR hükümlerinin ulusal eşya taşımalarında uygulama alanı bulmasına ilişkin olarak kararın bir bölümüne değinmek gerekirse: “... bir yurtiçi taşımasında CMR hükümleri bir yasa hükmü olarak uygulanamaz ise de, dava konusu olayda olduğu gibi CMR hükümlerinin (hükümlerinin) yurtiçi bir taşımada da uygulanmasının sözleşme olarak taraflarca kabulü mümkündür. Ancak, bu halde CMR hükümleri sadece sözleşme hükmü olarak hüküm ifade edeceğinden, bu sözleşme hükümleri TTK.nun taşımaya ilişkin emredici hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla geçerli olabilecektir.” Bkz. Yarg. 11. HD.,E. 2003/13744, K. 2003/12152, 26.12.2003, (<http://www.kararara.com/yargitay/yhdk9/yrtyk18837.htm>, E.T. 11.10.2025).

16 Sinan **Misili**, “Karayoluyla Yapılan Eşya Taşımalarında Taşımanın Üstlenilmesi ve Eşya Kavramı”, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Dergisi, C. 5, S. 1, 2019, s. 78, 81, 84; Ali **Karakurt**, CMR Hükümlerine Göre Uluslararası Karayolu Taşımacılığında

Eğer sıvı ve gaz halindeki maddeler, taşıyıcının zilyetliği ve nezareti altında tanker, kamyon ya da gemi ile taşınıyorsa, bu hâlde eşya kavramı içerisine girer. Ancak, taşıyıcının doğrudan zilyetliği altında olmaksızın bir boru hattı içerisinde taşınan sıvı ve gaz halindeki maddeler, eşya olarak kabul edilmez¹⁷.

Doktrinde ambalaj, paket veya konteyner gibi eşyanın muhafazası için kullanılan araçların da eşya kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceği tartışmalıdır¹⁸. Genel kabul gören görüş¹⁹, bu unsurların eşyanın bir parçası olarak kabul edilmesi gerektiği yönündedir. Ancak bahsi geçen ambalaj veya konteyner gönderilene ait ise, bunların eşya ile taşındıklarını bu sebeple herhangi bir zarar halinde bunlara ilişkin olarak da tazminat talep edilebileceği kabul görür. Eğer ambalaj, paket ve konteynerler taşıyıcıya ait ise CMR konvansiyonuna göre eşya sayılmadıkları için tazminat hesabında göz önünde bulundurulmayacaklardır²⁰.

III. EŞYANIN ZİYAI VE HASARI

A. Eşyanın Zıyaı Kavramı ve Hukuki Niteliği

Eşyanın zıya olması, eşyanın fiziksel olarak yok olması ve ekonomik olarak tamamen değersiz hale gelmesi şeklinde tanımlanır. Yani bu halde eşya tamamen kaybolacak, yok olacak veya teslim edilemeyecek hale gelecektir²¹. 6102 sayılı TTK'nın 1214/1 ve 1216/1. maddelerinde yer alan düzenlemeye göre, eşyanın tamamının zayı olması durumunda navlun sözleşmesi sona erer ve taraflar birbirinden tazminat talep edemez. Taşıma

---

Taşıyıcının Sorumluluğu, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi SBE, 2022, s. 20-21; Mustafa **Erdoğan**, CMR ve TTK Kapsamında Taşıyıcının Eşyanın Hasarından Doğan Sorumluluğu, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020, s. 33.

- 17 Burak **Adıgüzel**, Taşıma Hukuku (Deniz Ticareti Hariç), 1. Baskı, Adalet Yayınları, Ankara 2018, s. 28; **Misili**, s. 77.
- 18 Indira **Carr**, International Trade Law, 4. Baskı, Routledge -Cavendish, Oxon 2009, s. 379; Malcolm **Clarke**, International Carriage of Goods by Road: CMR, 6. Baskı, Informa Law from Routledge, London 2014, s. 31; Hakan **Karan**, Karayolunda Uluslararası Eşya Taşıma Sözleşmesi Hakkında Konvansiyon CMR Şerhi, 1. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2011, s. 24; **Yeşilova**, s. 25; **Misili**, s. 75-76.
- 19 Kübra **Yetiş Şamlı**, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre Taşıyanın Zıya, Hasar ve Geç Teslimden Sorumluluğu, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2013, s. 24.
- 20 **Erdoğan**, s. 32.
- 21 Rayegan **Kender**/Ergon **Çetingil**/Emine **Yazıcıoğlu**, Deniz Ticareti Hukuku Temel Bilgiler C. I, 14. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017, s. 212; Bülent **Sözer**, Deniz Ticareti Hukuku - I, 4. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017, s. 441; **Yetiş Şamlı**, s. 30.

hukuku açısından zıya, taşıyıcının kendisine verilen eşyayı (bagaj ya da yükü) hak sahibine teslim etmek iktidarından yoksun bulunmasıdır²². Bu yoksunluk hukuki veya fiili bir sebepten kaynaklanabilir. Örneğin bir eşyanın fiziki varlığının yangın, sel baskını, deprem gibi sebeplerle tamamen ortadan kalkması, eşyanın akıbetinin anlaşılabilmesi sebebiyle mevcudiyetinin tespit edilememesi, eşyanın hırsızlığa konu edilmesi yahut kamu otoritelerince idari tasarrufla eşyanın alıkonulması gibi durumlar, eşyanın hukuken zayı olduğu hâller kapsamında değerlendirilir.

6102 sayılı TTK m. 1214'te taşıma sözleşmesindeferden yani tek tek belirlenmiş eşyadan bahsedilmiştir. Bu düzenlemeye göre ferden yani tek tek belirlenmiş eşyanın tamamının umulmayan bir hâl yüzünden zayı olması halinde, taraflar arasındaki sözleşme artık geçersiz kabul edilecektir. Ancak bu geçersizlik herhangi bir tazminat yükümlülüğü ortaya çıkarmamakla birlikte taşıma ilişkisi içerisinde taraflar arasında o ana kadar doğmuş alacakların ifası gerekecektir. Yine aynı maddede bahsedildiği üzere eşyanın bir kısmının zayı olması durumunda ise taşıtan, navlunun yarısını ödeyerek sözleşmeyi feshetme veya aynı sözleşme ilişkisi içerisinde başka eşya yükleme hakkına sahiptir.

6102 sayılı TTK'nın 125. maddesindeki düzenlemeye göre ise, eşya tür veya cinsi ile belirlenmiş ancak ferden belirlenmemişse, tam zayı durumu ortaya çıktığında taraflar arasındaki taşıma sözleşmesi sona ermeyecektir. Bahsi geçen durumda taşıtan, kararlaştırıldan başka eşya yükleme hakkını kullanabilir. Burada belirtmek isteriz ki tür ve cinsi ile belirli eşyanın yüklenmesi, eşyayı ferden belirlenmiş hale getirmektedir. Yüklenmiş eşyanın tamamen zayı olması halinde taşıtan, zayı olanlar yerine başka eşya teslimine hazır olduğunu gecikmeksizin bildirerek teslimata başlamışsa dahi taraflar arasındaki taşıma sözleşmesi geçerli şekilde devam etmektedir. Ancak söz konusu durumda yükleme işleminden kaynaklı fazla giderlerden taşıyan sorumlu olmaktadır.

6102 sayılı TTK'nın 881'inci maddesine baktığımızda, taşıyıcının belirlenen veya makul sürede eşyayı teslim etmemesi hâlinde alıcının mahkemedan eşyanın zayı olduğunu hükmedilmesini ilişkin bir talep hakkının olduğu görülmektedir. Bu düzenlemenin neticesi olarak, taşıma işleminin sonunda eşyanın akıbeti belli değilse bu durumda mahkemenin tespit hükmüyle zıya karinesi geçerli şekilde varlığını gösterecektir. Her ne kadar

---

22 Turkyay **Özdemir**, Uluslararası Eşya Taşıma Hukuku (Zıya ve/veya Hasar Sorumluluğu), 1. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2006, s. 95; Sabih **Arkan**, Karada Yapılan Eşya Taşımalarında Taşıyıcının Sorumluluğu, 1. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 1982, s. 47.

taşıma sözleşmesinde önceden belirlenmiş teslim süresinin aşılması her zaman eşyanın zıya olması anlamına gelmese de taşıyıcının o an için eşyanın mevcut durumunu izah edememesi zıya karinesini ortaya çıkaracaktır²³.

Zıya; eşyanın yanması, suya düşüp yok olması, çalınması ya da taşıma zincirinde kaybolması gibi olaylar neticesinde ortaya çıkar. Fakat bazı durumlarda eşya mevcut varlığını sürdürse bile gerçek alıcısına değil de yanlış kişiye teslim edilmişse ve bu yanlış kişinin bulunması imkân dâhilinde değilse, yani taşıyanın taşıma sözleşmesindeki asli borcu olan teslim yükümlülüğünün mutlak olarak ifa edilememesi söz konusu ise, zıya durumu mevcuttur²⁴. Zıya, durumundan söz edildiğinde hukuken ifa imkânsızlığı söz konusu olduğu için artık borç sona ermiştir. 6102 sayılı TTK m. 1185 uyarınca zıya halinde hasar ihbar şartı aranmayacaktır.

B. Eşyanın Hasarı Kavramı ve Hukuki Niteliği

Eşyanın hasara uğraması eşyanın maddesel anlamda değerini azaltabilecek kötüleşme şeklinde tanımlamıştır²⁵. Hasar genel anlamda eşyanın değerini azaltan fiziksel bütünlüğünü bozan durumdur. Eşyanın kullanılacak derecede ağır hasarlı olması maddesel anlamdaki değerinin bütünüyle ortadan kalktığı anlamına gelmediğinden burada zayi durumundan bahsedilmesi mümkün değildir. Çünkü zayi durumunda, eşya ya da yük artık çalınma, kaybedilme, yanma gibi sebeplerle maddesel olarak geri alınabilecek bir durumda değildir.

Taşıyıcı teslim noktasında edimini ifa etmiştir. Buna rağmen eşya fiziken var ise de eğer işlemi tam olarak yerine getiremiyorsa yani piyasa değeri zarar görmüşse, hasarın varlığından bahsedilir²⁶. Edim konusu eşya

23 **Karakan**, s. 50, 52.

24 Zeynep **Demirçivi Mineliler**, “Deniz Yoluyla Taşımada Yükün Zıya ve Hasarından Doğan Sınırlı Sorumluluk”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, Özel Sayı, 2007, s. 960.

25 Vural **Seven**, Taşıyanın Yüke Özen Borcunun İhlalinden (Yük, Zıya ve Hasarından) Doğan Sorumluluğu, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2003, s. 196; Alihan **Aydın**, CMR’ye Göre Taşıyıcının Zıya, Hasar ve Gecikmeden Doğan Sorumluluğu, 1. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2002, s. 54; Hakan **Karan**/Özgenur **Kara**/İzel **Varan**, Karayolunda Uluslararası Eşya Taşıma Sözleşmesi Hakkında Konvansiyon, CMR Şerhi, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2020, s. 216; **Ebenroth/Boujong/Schaffert**, içinde: Detlev **Jost**/Dörte **Poelzig**/Volker **Sander**, Handelsgesetzbuch, 5. Baskı, C.H. Beck, Münih 2024, §425, Kn. 12.

26 Merve **Uyaroğlu**, “Eşya Taşıma Hukukunda Hasar, Zıya ve Gecikmeden Doğan Bildirim Süreleri”, Türk Adalet Akademisi Dergisi, S. 55, 2023, s. 378; Serhat **Küçükçapraz**, “Karayoluyla Tehlikeli Madde Taşımadan Doğan Hukuki

işlev kaybına uğradığından piyasa değeri azalmıştır. Dolayısıyla taşıma sözleşmesi gereği gibi ifa edilmemiştir. Bu sebeple taşıma sözleşmesinin ayıplı ifası gündeme gelir.

6102 sayılı TTK'nın "*Bildirim*" başlıklı 889'uncu maddesinin birinci fıkrasında, eşyanın zıya veya hasara uğramış olduğu açıkça görülüyorsa, gönderen veya gönderilenin en geç teslim anına kadar zıya veya hasarı bildirmesi aksi halde eşyanın sözleşmeye uygun olarak teslim edildiğinin varsayılacağı, bildirimde ise zararın gerekli açıklıkla belirtilmesi ve nitelendirilmesinin gerekli olduğu, ikinci fıkrasında ise birinci fıkradaki karinenin, zıya veya hasarın açıkça görünmemesi ve eşyanın tesliminden sonra yedi gün içinde bildirilmemesi hâlinde de geçerli olduğu düzenlenmiştir.

Gönderen veya gönderilenin, zıya veya hasar hâlinde taşıyıcıya karşı haklarını kullanabilmesi için emtia teslim alınırken ihtirazı kayıt koyması, kanunda belirtilen süreler içinde ve kanunda belirtilen şekilde bildirimde bulunması gereklidir²⁷. TTK m. 889'a uygun bir şekilde hasar ihbarında bulunulmadığı takdirde, eşyanın sözleşmeye uygun olarak teslim edildiği yönünde taşıyıcı lehine bir karine oluşur. Karinenin, aksini ispat külfeti bu durumda alıcıya düşer²⁸.

6102 sayılı TTK m. 880'in incelenmesinde alıcının teslim sırasında açıkça görülebilir hasarı taşıyıcıya bildirmemesi durumunda eşyanın hasarsız teslim edildiğine dair bir karinenin mevcut olduğu görülmektedir. Bu karinenin aksi, eşyanın taşıma sürecinde zarar gördüğünü ispatlar nitelikteki belgelerle kanıtlanabilir. Teslim müteselli tutanağı hasarın tespitiinde sorumluluğunun yönünü belirleyen önemli bir delildir.

Sorumluluk", Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 1, 2020, s. 212; **Arkan**, Karada Yapılan Eşya Taşımalarında Taşıyıcının Sorumluluğu, s. 51.

- 27 **Gülşah Yılmaz**, "Taşıma Hukukunda, Gönderilenin Yükteki Zıya ve Hasarı Bildirim Külfetinin Taşıma Sigortasında Sigortacının Halefiyetine Etkisi", İzmir Barosu Dergisi, C. 84, S. 1, 2019, s. 206; Nil **Kula**, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Hükümleri Uyarınca Taşıyanın Yüke Özen Sorumluluğu Çerçevesinde "Müşterek İnceleme": Tatbik Kabiliyeti, Hükümleri ve Birtakım Sorular", DEHUKAM Deniz Hukuku Dergisi, C. 5, S. 1, 2022, s. 121.
- 28 Ece **Karaduman**, Karayoluyla Yapılan Eşya Taşımalarında Taşıyıcının 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ve CMR Konvansiyonu Kapsamında Sorumluluğu, Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi SBE, 2013, s. 115.

C. Taşıma Sözleşmesine Aykırılık Durumunun Eşyanın Zıyı ve Hasarı Kapsamında Değerlendirilmesi

1. Objektif Özen Yükümlülüğü

Türk Ticaret Kanunu karayolu taşımaları söz konusu olduğunda taşıyıcının sorumluluk alanını geniş tutarak taşınan malın güvenliğini esas almaktadır. 6102 sayılı TTK'nın 863'üncü maddesi gereğince sözleşmeden, durumun gereğinden veya ticari teamülden aksi anlaşılmadıkça; gönderen, eşyayı taşıma güvenliğine uygun biçimde araca koyarak, istifleyerek, bağlayarak, sabitleyerek yüklemek ve aynı şekilde boşaltmak zorundadır. Taşıyıcı, ayrıca yüklemenin işletme güvenliğine uygun olmasını sağlamakla yükümlüdür²⁹.

6102 sayılı TTK'da taşıyıcının sorumluluk alanı çizilirse, eşyanın maddi bütünlüğünden de taşıyıcının sorumlu olduğu ortaya çıkacaktır. Zira 6102 sayılı TTK'nın 875'inci maddesine bakacak olursak taşıma sözleşmesinin geçerli şekilde hüküm ve sonuç doğurmuş olmasından bahsedebilmek için teslimin hasarsız ve zamanında yapılmış olması gerekir. Yani esasen hasar bir akde aykırılık durumudur.

Eşya taşıyan, taşıma süresince eşyanın muhafazasına ilişkin olarak objektif bir özen yükümlülüğü dâhilinde hareket etmek zorundadır. Bahsi geçen objektif özen yükümlülüğünün ihlâli durumunda ortaya çıkan zarar, hasar ve zıya kavramları adı altında açıklanır³⁰. Bu iki kavram hukuki tanımlamaları ortaya çıkan sonuçları açısından tazminat rejiminin uygulanışı noktalarında birbirilerinden net şekilde ayrılmaktadır. Hasar söz konusu olduğunda, her ne kadar eşya fiziksel varlığını korumuş olsa da ekonomik bütünlüğünü yahut işlevsel amacını kaybetmiştir³¹. Zıya durumunda ise, eşya artık ya tamamıyla yok olmuştur ya da tamamıyla yok olmasa bile eşyanın mevcut haliyle teslim edilmesinde hukuki bir yarar

---

29 Ahmet Batuhan **Oyal**, "Taşıyıcının Yüklemenin İşletme Güvenliğine Uygun Olarak Yapılmasını Sağlama Yükümlülüğü", Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 12, S. 2, 2022, s. 1281 vd.; Büşra Nur **Taşkın**, "Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı İncelemesi: Karayolu ile Yapılan Taşımalarda Taşıyıcının Yüklemeye Nezaret Yükümlülüğü ve TTK m. 863/1 Hükümünün Nezaret Yükümlülüğünün Tespitindeki Rolü", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 19, S. 2, 2024, s. 811.

30 **Karakan**, s. 56, 71.

31 Hümeysra **Duman**, Türk Ticaret Kanunu Kapsamında Taşınma Eşyası Taşıma Sözleşmesi ve Bu Sözleşmeden Doğan Sorumluluk, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi SBE, 2009, s. 66; Aydın Alber **Yüce**, "CMR ve TTK'da Taşıyıcının Sorumluluğu ile Kast ve Kasta Eşdeğer Kusurunun Sorumluluğa Etkisi", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 7, S. 3-4, 2012, s. 177.

kalmamıştır³². Hasarın mevcut olduğu durumlarda gereği gibi ifa etmeme, yani akde aykırılık mevcutken zıya durumunda ifa imkânsızlığı söz konusudur³³.

6102 sayılı TTK’da taşıyıcının karayolu taşımacılığındaki sorumluluğu teslimden teslim esasına dayanmaktadır. 6102 sayılı TTK’nın 875’inci maddesinde taşıyıcının, eşyanın taşınmak üzere teslim alınmasından alıcısına teslim edilmesine kadar geçecek süre içinde, eşyanın zıyaından, hasarından veya teslimindeki gecikmeden doğan zararlardan sorumlu olduğu belirtilmiştir. Taşıyıcının hukuken sorumlu olduğu süre, eşyanın taşıyıcı tarafından fiilen teslim alınmasıyla başlar ve eşyanın alıcıya teslim edilmesiyle sona erer. Bu süreç boyunca eşyada herhangi bir zıya veya hasar meydana gelirse taşıyıcı sorumlu olur.

6102 sayılı TTK’ya göre, taşıyıcının eşyanın zıyaı ve hasarından doğan sorumluluğu objektif bir kusur sorumluluğudur³⁴. Zira taşıyıcı ancak kanunun cevaz verdiği bazı durumlarda kusursuzluğunu ispat ederek sorumluluktan kurtulabilir. Burada bahsi geçen sorumluluk tipi riziko sorumluluğudur³⁵. 6102 sayılı TTK’nın 879’uncu maddesinde taşıyıcının eşyanın zıya ve hasar görmesinden dolayı sorumlu olduğunu ve istisnalar dışında bu sorumluluğun, taşıyıcının kusuruna bağlı olmadığı hususu kalemeye alınmıştır. Taşıyıcının sorumluluğu rizikonun gerçekleşmesine bağlı olarak doğar.

Taşıyıcının sorumluluğu eşyanın taşıma sürecindeki güvenliğinin pekişmesi amacıyla özel bir özen borcuyla ilişkilendirilmiştir. 6102 sayılı TTK’nın 879’uncu maddesinde yer alan düzenlemede herhangi bir kusuru olmasa dahi taşıyıcının ortaya çıkan zarardan sorumlu tutulacağına ilişkin düzenleme yapıldığı görülmektedir. Sorumluluğun niteliği kusursuz so-

-
- 32 Reşat **Atabek**, Eşya Taşıma Hukuku, 1. Baskı, Sulh Garan Matbaası, İstanbul 1960, s. 188; Tarkan **Erdal**, CMR Hükümlerine Göre Taşıyıcının Zıya, Hasar ve Gecikmeden Dolayı Sorumluluğu, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi SBE, 2009, s. 26; **Karakan**, s. 49, 52; Rainer **Freise**, içinde: Ingo **Drescher**/Holger **Fleischer**/Karsten **Schmidt**, MünchenerKommentar zum HGB, 5. Baskı, C.H. Beck, Münih 2023, Kn. 10.
  - 33 **Seven**, s. 85; Direnç **Demir**, Eski ve Yeni Türk Ticaret Kanunu ve CMR Hükümleri Çerçevesinde Taşıyıcının Zıya, Hasar ve Gecikmeden Doğan Sorumluluğu, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi SBE, 2015, s. 58.
  - 34 **Karakan**, s. 67-68; **Erdal**, s. 18; **Aydın**, s. 31; **Yeşilova**, s. 110-111.
  - 35 **Yıldırım**, s. 55; Samim **Ünan**, İsteğe Bağlı Genel Sorumluluk Sigortasında Riziko, 1. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 1998, s. 8, 25 vd.

rumluluk olduğundan zıya veya hasarın gerçekleşmiş olması halinde taşıyıcı kusurlu olmasa da sorumlu olur³⁶. Taşıma sözleşmesi içerisinde taşıyıcı her türlü organizasyonu yapma taşıma süreci içerisindeki eşyanın gözetimi için her türlü olasılığı önceden öngörme yükümlülüğüne sahip bir kişi konumundadır. Dolayısıyla sıradan bir sorumluluğunun ötesinde ciddi bir hukuki özen yükümlülüğü gerektiren kusur sorumluluğuna sahiptir. Taşıyıcı hasarın kendi kusurundan doğmadığını ispat etmedikçe tazminatla yükümlüdür. Eşyanın araçla birlikte veya aktarılması sırasında çalınması, doğal afetler, sevk irsaliye ya da taşıma senedini yanlış düzenlenmesi sonucu başka kişilere teslim edilmesi gibi sebeplerle eşyanın zıya olması halinde Yargıtay taşıyıcıyı ağır kusurlu saymaktadır.

6102 sayılı TTK 1178/2 hükmü uyarınca, taşıyan, eşyanın zıyayı veya hasarından yahut geç tesliminden doğan zararlardan, zıya, hasar veya teslimde gecikmenin, eşyanın taşıyanın hâkimiyetinde bulunduğu sırada meydana gelmiş olması şartıyla sorumludur. Bu hükme göre davacının tazminat talep edebilmesi için, yükün geç teslimi nedeniyle bir zararının oluştuğunun ispatlanması gerekmektedir³⁷.

6102 sayılı TTK'da taşıyıcının sorumluluk alanı çizilirken, eşyanın maddi bütünlüğünden de sorumlu olduğu anlaşılmaktadır. 6102 sayılı TTK'nın 875'inci maddesine bakacak olursak taşıma sözleşmesinin kurucu unsurları teslimin hasarsız ve zamanında yapılmış olmasıdır. Esasen hasar, bir akde aykırılık durumudur. 6102 sayılı TTK'nın 875'inci maddesi uyarınca taşıyıcı, eşyanın taşınmak üzere teslim alınmasından alıcısına teslim edilmesine kadar geçecek süre içinde, eşyanın zıyaandan, hasarından veya teslimindeki gecikmeden doğan zararlardan sorumludur. 6102 sayılı TTK'nın 882/2 maddesindeki düzenleme gereği taşıyıcının somut olayda kastı veya ağır kusuru varsa her şekilde tüm zarardan sorumlu tutulur. Bu hallerde taşıyıcının sorumluluğu sigorta teminatlarının da ötesinde şahsi bir sorumluluktur³⁸. Örneğin, araç sürücüsünün güvenli park yükümlülüğünü ihmal ederek aracını yol üstünde park ederek kayıt dışı eşya taşıması gibi durumlarda taşıyıcının ağır ihmali mevcuttur.

36 **Aşgarov**, s. 119.

37 **Erdal**, s. 49-50; Ziya **Akıncı**, Karayolu ile Milletlerarası Eşya Taşımacılığı ve CMR, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 1999, s. 143-144.

38 Muharrem **Gençtürk**, "Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Taşıyıcının Sınırsız Sorumluluğunu Gerektiren Ağır Kusurları ve Türk Mahkemelerinin CMR'yi Uygulaması Bakımından Muhtemel Etkisi", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, S. 4, 2012, s. 140; Muharrem **Gençtürk/İlhan Yiğit**, "CMR Kapsamında Taşımalarda Taşıyıcının Sınırlı Sorumluluktan Yararlanmayacağı Haller", Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi, S. 3, 2013, s. 35.

2. Sorumluluğu Ortadan Kaldıran ve Daraltan Haller

Türk Ticaret Kanunu karayolu taşımaları söz konusu olduğunda taşıyıcının sorumluluk alanını geniş tutarak taşınan malın güvenliğini esas almaktadır. Sorumluluktan kurtuluş halleri ise oldukça dar yorumlanır.

6102 sayılı TTK'nın 882 maddesinde deprem, yangın gibi mücbir sebeplerden bahsedilmiştir. Bu maddedeki düzenlemeye göre malın niteliğinden kaynaklı olarak kimyasal etkenlerden dolayı bozulma, gönderinin açık kusuru sebebiyle eşyanın yetersiz ambalajlanması, gönderinin kusuru sebebiyle veya açık beyan hatası nedeniyle eşyanın nitelik, tür ve miktarı bakımından eksik veya yanlış bilgi verilmesi, üçüncü kişiler tarafından yapılan hukuka aykırı müdahale gibi durumlar mevcutsa taşıyıcı bu durumları ispat ettiği takdirde zıya ve hasardan sorumlu değildir³⁹.

Taşıyanın sorumluluktan kurtulma halleri TTK'nın 876 ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir. TTK'nın 876. maddesine bakacak olursak zıya, hasar ve gecikme durumlarının taşıyanın en yüksek özeni göstermesine rağmen kaçınamayacağı ve sonuçlarını önleyemeyeceği sebeplerden dolayı ortaya çıkmış olması halinde taşıyıcının sorumluluktan kurtulacağı belirtilmiştir. Eşyanın zıya veya hasara uğradığı söyleyen taraf bu durumu ispatlamakla yükümlüdür. Taşıma neticesinde eşyada oluşan hasar veya zıya, açık, yani herkes tarafından görülebilir şekildeyse alıcı eşyayı teslim alırken derhal tutanak düzenlemeli ve taşıma senedine duruma ilişkin şerh düşmelidir. Eşyanın tesliminden sonra ortaya çıkan hasarlarda ise 6102 sayılı TTK'nın 889'uncu maddesi uyarınca yedi günlük yazılım koşulu mevcuttur⁴⁰. Söz konusu süre hak düşürücü niteliktedir. Taşıyıcının taşıma sözleşmesindeki özen borcunun kapsamı belirlenirken taşımaya konu eşyanın niteliği ve paketleme şekli ve taşımaya uygunluğu da ölçüttür. Örneğin, göndericinin yanlış adres vermesi veya ürünün esasen olağan koşullarda taşınmasına rağmen yapısı gereği çabuk bozulabilen bir ürün olmasından ötürü çürümesi, ambalajın ticari teamüllere uygun olmaması, tamamen taşıyıcının iradesi dışında gerçekleşen doğal afetler gibi sebepler taşıyıcının kurtuluş beyyinesi getirebileceği durumlar olarak karşımıza çıkar.

39 Aydın Alber **Yüce**, “Karayolu Taşımalarında Taşıyıcının Zıya, Hasar ve Gecikmeden Doğan Sorumluluktan Kurtulmasında Özel Sebepler”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 25, S. 1, 2019, s. 371-373; Cafer **Eminoğlu**, “Türk Ticaret Kanunu'nun 864. Maddesi Kapsamında Gönderenin Kusursuz Sorumluluğu”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 19, S. 3, 2015, s. 33-34.

40 **Yılmaz**, s. 206-207; **Karaduman**, s. 79; **Aksoy**, s. 1 vd.

Taşıyıcı ise, ziya veya hasardan kaynaklanan sorumluluktan 6102 sayılı TTK'nın 878'inci maddesinde düzenleme bulan halleri ispatlayarak sorumluluktan kurtulabilir. Bu sorumluluktan kurtulma halleri içerisinde göndericinin veya alıcının fiilleri de bulunmaktadır. Ayrıca eşyanın kendine has özelliği, ambalajın yetersizliği, mücbir sebep veya araç kazasında bahsi geçen sorumluluktan kurtulma hallerine sebebiyet verebilir. Taşıyıcı sorumluluktan kurtulma sebeplerini tam olarak ortaya koyabiliyorsa ayrıca gönderen veya gönderilen de aksini ispat edemiyorsa taşıyıcı sorumluluğu ortadan kalkacaktır⁴¹. Gönderen ya da gönderilenin de bazı kusurlu hareketlerinin hasara sebebiyet verdiği veya hasarın artmasına neden durumlarda müterafik kusur gündeme gelecektir. Yargıtay bir kararında⁴² esasen yükleme ve istifleme gönderene ait olsa bile taşıyanın yükleme ve istiflemeye nezaret yükümlülüğü mevcut olduğundan, bunun ihlali halinde müterafik kusurunun varlığı kabul edilmelidir şeklindeki değerlendirilmesiyle müterafik kusurun koşullarını ortaya koymuştur.

Taşıyıcının eşyayı koruma borcu, dolayısıyla eşya zıyayı ve hasarından kaynaklı zarar ile gecikmeden doğan sorumluluğu, eşyayı teslim alması aşaması ile başlar ve eşyanın tasarruf hakkı sahibine teslim ile son bulur⁴³. Taşıyıcının sorumluluğu TTK'nın 875/1. maddesinde hüküm altına alınmış, TTK'nın 882. maddesindeki düzenlemeler ile de sorumluluk sınırları belirlenmiştir.

6102 sayılı TTK'nın 880. maddesinde; taşıyıcının, taşımak üzere teslim aldığı bir eşyayı varış noktasına hasarlı teslim etmiş olması halinde tazminat miktarının hesabında malın teslim anındaki hasarsız değeri ile hasarlı değeri arasındaki farkın dikkate alınacağı belirtilmiştir. Bahsi geçen düzenlemenin devamında, eşyanın teslimden hemen önce satılmış olması halinde ise faturadaki satış bedelinin piyasa fiyatı olarak kabul edileceği ve tazminatın bu bedelin üzerinden hesaplanacağı kaleme alınmıştır. Piyasa fiyatının belirlenememesi durumunda ise benzer nitelikteki malların cari değeri yani benzer nitelikteki eşyaların güncel fiyatları dikkate alınacaktır.

---

41 **Arkan**, Taşıyıcının Sorumluluğu, s. 109; Sabih **Arkan**, Demiryoluyla Yapılan Uluslararası Eşya Taşımaları, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayını, Ankara 1988, s. 98; **Yetiş Şamlı**, s. 91 vd., deniz yolu ile taşıma durumunda sorumluluktan kurtulmaya ilişkin genel hükümlere yer vermektedir.

42 Yarg. 11. HD., E. 2006/8135, K. 2007/10477, 09.07.2007, (<https://www.lexpera.com.tr>, E.T. 09.10.2025).

43 **Erdoğan**, s. 72; Osman **Uyaroğlu**, "CMR'ye Göre Taşıyıcının Eşyanın Kaybı ve Hasarından Doğan Zararlardan Sorumluluğu", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 51, 2022, s. 546.

Yine bahsi geçen kanun maddesinde eşyanın zıyayı halinde malın kendi bedelinin, eşyanın hasarlanmış olması halinde ise hasarsız ve hasarlı değer farkının tazmin edilmesinin gündeme geleceğinden bahsedilmiştir. Bunun yanı sıra taşıyıcının ağır kusuru varsa veya taşıyıcının kasıtlı hareketi neticesi kasten zarar ortaya çıkmışsa sorumluluk sınırları uygulanmayacağı da bu kanun maddesinde kaleme alınmıştır.

6102 sayılı TTK'nın 884'üncü maddesinde ise taşıyıcının sorumlu olduğu zararın tazmininde esas alınacak değerden bahsedilmiş ve bu bedelin eşyanın teslim edilmesi gereken yer ve zamanda haiz olduğu rayiç bedel olduğu açıkça belirtilmiştir⁴⁴. Kanunun lafzına incelendiği takdirde, taşıyıcının tazmin yükümlülüğü eşyanın varış yerindeki rayiç bedeline göre hesaplanacağı anlaşılır⁴⁵. Söz konusu bedel malın ekonomik işlevi, piyasadaki değeri ve hasarın boyutuna göre tespit edilmektedir. Bahsi geçen bu bedel, eşyanın taşınması gereken yerde, bir diğer deyişle varış yerinde, eşyanın olması gereken ticari değeridir. Bu ticari değer tespitinde sigorta bedeli, fatura değeri veya satış sözleşmesinde yer alan ayırt edici özellikler rol oynar. Sonuç olarak taşıyıcının sorumluluğunun ancak belli bir miktara kadar olduğunun kabulü gerekmektedir⁴⁶. Ancak zarar bu bedelin ötesine geçiyorsa, örneğin teslimatta gecikme nedeniyle fabrika sahibi piyasa fiyatının çok üzerinde bir bedel ödeyerek taşıma sözleşmesine konu malı üçüncü kişiden satın almak zorunda kalmışsa, artık taşıyıcı ortaya çıkan müspet zarardan da sorumludur⁴⁷. Fakat göndericinin önceden bahsi geçen bu riskleri taşıyıcıya bildirmesi gerekir⁴⁸.

Eşyanın zıyası durumunda mal bedelinin iadesiyle birlikte teslimin gecikmesinden ötürü ortaya çıkan zararlar da talep edilebilecektir. Hem hasar hem de zayı durumunda taşıyıcının sadece öngörülebilir zararları tazmin etmekle yükümlü olduğu unutulmamalıdır.

---

44 Süleyman **Kıran**, “Eşya Taşımalarında Refakat Belgeleri (Bilgileri) ve Bunlardan Doğan Sorumluluk”, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, C. 4, S. 2, 2018, s. 184; Şükrü **Yıldız**, “TTK Hükümleri Işığında Taşıyıcının (Kara Yoluyla) Eşya Taşımadan Doğan Sorumluluğu”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 14, S. 28, 2015, s. 108.

45 Bu yönde Bkz. Yarg. 11. HD., E. 2016/4556, K. 2017/6709, 29.11.2017, (<https://www.lexpera.com.tr>, E.T. 09.10.2025).

46 Gözde **Cömert Varol**, Kara Yolunda Yapılan Eşya Taşımalarında Taşıyıcının 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ve CMR Konvansiyonu Kapsamında Kayıp veya Hasardan Kaynaklanan Sorumluluğu, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020, s. 57.

47 **Çim**, s. 36, (dn. 18), 37.

48 **Uyaroğlu**, “Bildirim Süreleri”, s. 379-380; **Küçükcapraz**, s. 208-209, 222.

Eğer eşya tam olarak hasara uğramışsa yani eşya artık hiçbir şekilde kullanılamayacak durumdaysa, bu halde eşyanın değerinin tam olarak tazmin edilmesi gerekmektedir. Ancak hasar neticesi malın niteliğinde belli bir kayıp söz konusu ise bu kayıp oranında tazminat gündeme gelecektir. Fakat bu noktada eşyanın hasara uğramasındataşıyıcının ağır ihlâl veya kastı mevcutsa, söz konusu sınırlanmalardan yararlanamayacaktır⁴⁹. Örneğin, çok kolay bozulmaya elverişli bir ürünün sıcak hava koşullarında soğutucu sistemi bozuk araç içerisinde taşınması ağır ihmâl teşkil etmektedir. Bu hâlde taşıma işi sona erdiğinde, ürün kullanılamaz hale gelirse taşıyıcının tüm zararı tazmin etmekle yükümlü olması gerekmektedir.

6102 sayılı TTK'nın 884'üncü maddesinde zararın eşyanın teslim anındaki rayiç bedeli ile sınırlı olduğu yönünde düzenleme yapılmıştır. Bahsi geçen bu düzenleme karşısında taşıyıcının sorumluluğunun ancak belli bir miktara kadar olduğu anlaşılmaktadır⁵⁰. Ancak zarar, bu bedelin ötesine geçiyorsa mesela teslimatta gecikme nedeniyle fabrika sahibi piyasa fiyatı çok üzerinde bir bedel ödeyerek taşıma sözleşmesine konu malı üçüncü kişiden satın almak zorunda kalmışsa, artık taşıyıcı ortaya çıkan müspet zarardan da sorumludur⁵¹. Fakat göndericinin önceden bahsi geçen bu riskleri taşıyıcıya bildirmesi gerekir⁵².

6102 sayılı TTK'nın 875 ve 879'uncu maddelerinde de taşıyıcının sorumluluğunun niteliğine ilişkin düzenleme yapıldığı görülmektedir. Bu düzenlemeye göre sorumluluğun kapsamı eşyanın taşınmak üzere teslim alınmasından teslim edilmesine kadar geçecek süre içinde değerlendirilmiştir. Taşıyıcı bu zaman dilimi içinde kendi adamlarının, taşımanın yerine getirilmesi için yararlandığı kişilerin görevlerini yerine getirmeleri sırasındaki fiil ve ihmallerinden de sorumludur. Bu bağlamda, eşyanın zıyaandan, hasarından veya teslimindeki gecikmeden doğan zararlardan, taşıyıcının kendi fiil ve ihmali gibi sorumlu olduğunu belirtmek isteriz. 6102 sayılı TTK'nın 875'inci maddesi gereğince taşıyıcı, eşyanın taşınmak üzere teslim alınmasından teslim edilmesine kadar geçecek süre içinde eşyanın zıyaandan, hasarından veya teslimindeki gecikmeden doğan zararlardan sorumludur. Yine söz konusu maddenin devamında zararın oluşmasına, gönderenin veya gönderilenin bir davranışı ya da eşyanın özel bir durumu sebep olmuşsa, tazminat borcunun doğmasında veya kapsamının belirlenmesinde, bu bahsi geçen durumların ne ölçüde etkili olduğunun

49 Karaduman, s. 70.

50 Cömert Varol, s. 57.

51 Çim, s. 36, (dn. 18), 37.

52 Uyaroğlu, "Bildirim Süreleri", s. 379-380; Küçükçapraz, s. 208-209, 222.

dikkate alınacağına ilişkin düzenleme bulunmaktadır⁵³. Aynı Kanun’un 876’ncı maddesi gereğince zıya, hasar ve gecikme, taşıyıcının en yüksek özeni göstermesine rağmen kaçınamayacağı ve sonuçlarını önleyemeyeceği sebeplerden meydana gelmişse, taşıyıcı sorumluluktan kurtulur.

6102 sayılı TTK’nın 882. maddesinde ise deprem, yangın gibi mücbir sebeplerden bahsedilmiş, malın niteliğinden kaynaklı olarak kimyasal etkilerde bozulma, gönderinin açık kusuru sebebiyle eşyanın yetersiz ambalajlanması, gönderinin kusuru sebebiyle veya açık beyan hatası nedeniyle eşyanın nitelik, tür ve miktarı bakımından eksik veya yanlış bilgi verilmesi, üçüncü kişiler tarafından yapılan hukuka aykırı müdahale gibi durumların varlığı halinde taşıyıcı bu durumları ispat ederse zıya ve hasardan sorumlu olmayacağı kaleme alınmıştır⁵⁴. 6102 sayılı TTK’nın 882/2. maddesine göre ise taşıyıcının somut olayda kastı veya ağır kusuru varsa taşıyıcı her şekilde tüm zarardan sorumlu tutulur. Çünkü bu durumda taşıyıcının sorumluluğu sigorta teminatlarının da ötesinde şahsi bir sorumluluktur⁵⁵. Örneğin, araç sürücüsünün güvenli park yükümlülüğünü ihmal ederek aracını yol üstünde park ederek kayıt dışı eşya taşınması gibi durumlarda taşıyıcının ağır ihmali mevcuttur.

3. Eşyanın Zıyaı ve Hasarı Durumunda Tazminat Hukukuna Özgü Zamanaşımı Süreleri

6012 sayılı TTK’nın 885’inci maddesindeki düzenleme uyarınca, karayolu eşya taşınmasına ilişkin talepler bir yıllık zamanaşımına tabidir. Bu süre, eşya taşınmasında eşyanın gönderilene teslimi, eşya zayi olmuş ise eşyanın ulaşması gereken tarihten başlar⁵⁶. Ekspert tarafından eşya üzerinde inceleme yapılarak değer belirlenmiş ise, bu durumda en geç ekspert raporu tarihi itibarıyla eşyanın teslim edilmesi gerektiği kabul edilmelidir.

Aynı kanunun yurtiçi eşya taşınmasının düzenlediği TTK’nın 850’nci ve devamı maddelerinde, taşıyan ve taşıtanın tüm hak ve yükümlülükleri düzenlenmiş ve bu kapsamda, bu tür uyumsuzluklarda hasarın oluşması

---

53 Esra Kaşak, “Karayoluyla Yapılan Eşya Taşınmalarında Taşıyıcının TTK m. 886 Kapsamında Pervasızca ve Zararın Meydana Gelmesi İhtimalinin Bilinciyle Davranışı”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 27, S. 2, 2021, s. 1488.

54 Yüce, Özel Sebepler, s. 371-373; Eminoğlu, s. 33-34.

55 Gençtürk, Muhtemel Etkisi, s. 140; Gençtürk/Yiğit, s. 35.

56 Adıgüzel, Taşıma Hukuku, s. 787.

halinde dava zamanaşımı özel olarak düzenlenmiştir. Buna göre, zamanaşımının oluşup oluşmadığı TTK'nın 855'inci maddesindeki özel düzenlenmeye göre belirlenmelidir⁵⁷.

6102 sayılı TTK'nın 855'inci maddesine göre, ziya veya hasar nedeniyle açılacak davalarda zamanaşımı süresi bir yıldır. Eğer ziya veya hasara taşıyıcının kastı veya ağır kusuru sebep olmuşsa bu halde zamanaşımı süresi üç yıl olarak kabul edilir⁵⁸. Yetkili mahkeme ise teslim yeri veya taşıyıcının yerleşim yeri mahkemesidir.

Taşıma sözleşmesi sigortalı ile davalı arasında düzenlenmiş ise, sigorta şirketi, sigorta poliçesi kapsamında hasar bedeli ödenmekle sigortalının haklarına halef olunmuştur⁵⁹. Bu durumda, sigortalının taşıma sözleşmesinden kaynaklanan taşıyıcıya karşı ileri sürülebilecek tüm hakları sigorta şirketi tarafından kullanılabilir. Başka bir anlatımla, taşıma sözleşmesinde sigortalının, taşıyıcıya karşı sahip olduğu haklar sigorta şirketine geçmiştir. Sigortalı hangi hükümlere göre alacak talep edecekse, sigortacı halef olarak ancak bu hükümlere göre hak sahibi olur⁶⁰. Şüphesiz ki zamanaşımı süreleri açısından da aynı durum söz konusudur.

6102 Sayılı TTK'nın 787/2. maddesinde zamanaşımı başlangıcı hususunda bir açıklık yok ise de rücu davası açma hakkı aleyhe dava açılması veya ödeme yapılmış olması şartına bağlanmıştır. Dolayısıyla bu koşullar gerçekleşmeden dava açma hakkı doğmadığından zamanaşımının işlemeye başlaması da kabul edilmemelidir. 6102 sayılı TTK'nın 787/2. maddesine göre, bir taşıyıcının diğer bir taşıyıcı aleyhine rücu davası açabilmesi için taşıyıcının, ziya veya hasara uğrayan mal sahibine veya gönderilene malın bedelini ödemesi veya bu yüzden kendisi aleyhine dava açılmış olması gerekmektedir. Bu hususun, aktif dava ehliyetinin bir şartı olduğundan, mahkemece re'sen nazara alınması gerekmektedir⁶¹.

---

57 Burak **Adıgüzel**, “Yeni Türk Ticaret Kanunu’nda Eşya Taşıma Hukuku Alanında Getirilen Yenilikler”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 18, S. 2, 2012, s. 787-789; Fevzi **Topsoy**, “Taşınma Eşyası Taşımalarında Taşıyıcının Özel Yükümlülükleri”, Ankara Barosu Dergisi, S. 2, 2014, s. 42.

58 Nil **Kula**, Türk Eşya Taşıma Hukuku, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018, s. 57; **İren**, s. 124-125.

59 **Aksoy**, s. 36.

60 Şaban **Kayıhan**, “Zarar Sigortalarında Sigortacının Halefiyeti”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 22, S. 3, 2016, s. 1603-1604.

61 **İren**, s. 89-90; Yarg. 11. HD., E. 2014/8947, K. 2014/16064, 21.10.2014, (<https://www.lexpera.com.tr>, E.T. 09.10.2025).

SONUÇ

6102 sayılı TTK'nın 850 ilâ 892 maddeleri arasında karayolu taşımacılığı ayrıntılı şekilde düzenlenmiştir. Bahsi geçen düzenlemelerde, taşıma sözleşmesi ile taşıyıcı, alıcı ve göndericinin taşıma hukukundaki terimsel karşılıklarının hukuki tanımlamasının yapıldığı aynı zamanda hak ve yükümlülüklerinin belirtilmiş olduğu görülmektedir.

Türk Ticaret Kanunu'nun dördüncü kitabında düzenlenen karayolu eşya taşımacılığı hükümleri, taşıma sözleşmesinin ifası sürecinde ortaya çıkabilecek hukuki riskleri de ele almaktadır. Eşyanın tamamen kaybolması veya teslim edilemeyecek duruma gelmesi, eşyanın zıyaı şeklinde tanımlanır. Eşyanın fiziksel bütünlüğünün bozularak değer kaybına uğraması da eşyanın hasarı şeklinde ifade edilir. Eşyanın zıyaı, hasarından doğan zararlardan sorumluluğu, esas itibarıyla kusursuz sorumluluk ilkesi kapsamında değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, taşıyıcının sorumluluktan kurtulabilmesi ancak en yüksek düzeyde özen gösterdiğini ve zararın kaçınılmaz olduğunu ispat etmesiyle mümkündür. Taşımaya konu eşyada hasar meydana gelmesi akde aykırılık zayi durumu ise ifa imkânsızlığı hali olarak kabul edilmekte; taşıyıcının sözleşmeye uygun davranma yükümlülüğünü ihlal etmesi durumunda sorumluluğu genişlemektedir. 6102 sayılı TTK'nın 889'uncu maddesindeki düzenlemeye göre, gizli hasar halinde alıcı, hasarı teslimden itibaren en geç yedi gün içinde yazılı olarak bildirmelidir. Aksi durumda hasarı, taşıyıcıya karşı ileri süremez.

6102 sayılı TTK'nın 876'ncı maddesindeki düzenlemeye göre taşıyıcı eşyanın kendisinden teslim alınmasında alıcıya fiilen teslim alınmasına kadar geçen süre içerisinde meydana gelen zıya ve hasardan sorumludur. Buradaki sorumluluğun niteliği kusursuz sorumluluktur. Yani zıya ve hasar ortaya çıkmışsa, taşıyıcının sorumluluğundan bahsedebilmek için kusurun bulunması gerekmemektedir. Ancak bahsi geçen kusursuzluk sorumluluğu hafifletecek veya ortadan kaldıracak bazı istisnalar 6102 sayılı TTK'nın 878'inci maddesinde düzenlenmiştir. Gönderici veya alıcının fiili eşyanın kendi doğal özelliği nedeniyle eşyada bozulma veya çürüme meydana gelmiş olması, ambalajın yetersizliği, taşımanın gerçekleştiği aracın belirli koşullarda kaza yapmış olması ve mücbir sebep halleri bu istisnai hallerdendir. Taşıyıcı istisnai hallerin somut olayda var olduğunu iddia ediyorsa bunları ispatlamakla yükümlüdür.

Zıya ve hasar durumunda taşıyıcının ortaya çıkan zarardan kaynaklı olarak tazminat ödemesi gündeme gelebilir. Tazminat miktarının belirlenmesinde bazı ölçütler mevcuttur. 6102 sayılı TTK'nın 882'nci maddesindeki düzenlemeye göre eşyanın zıya halinde eşyanın gönderildiği yer ve zamandaki piyasa değeri esas alınacaktır. Hasar halinde ise eşyanın hasarlı

değeri ile hasarsız değerindeki fark, ödenecek tazminatın miktarını belirler. 6102 sayılı TTK'daki düzenlemeye göre zıya ve hasar halinde açılan davalar bir yıllık zamanaşımı süresine tabidir. Ancak zıya veya hasar, taşıyıcının kastı veya ağır kusurundan kaynaklanmışsa bu süre üç yıllıktır. Tazminat davalarında yetkili mahkeme, teslim yeri veya taşıyıcının yerleşim yeri mahkemesidir. Zamanaşımı süreleri, taşıma ilişkisine özgü kısa ve kesin süreler olarak düzenlenmiş olup, tarafların hukuki güvenliğini sağlama amacı taşımaktadır. Kurtuluş beyinnesi hükümleri ise taşıyıcının sorumluluktan kurtulması koşullarını somut ve objektif şartlara bağlamakta; bu yönüyle keyfi sorumsuzluk savunmalarının önüne geçmektedir.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, Burak, Taşıma Hukuku (Deniz Ticareti Hariç), 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2018 (Kısaltma: **Adıgüzel**, Taşıma Hukuku).

Adıgüzel, Burak, “Yeni Türk Ticaret Kanunu’nda Eşya Taşıma Hukuku Alanında Getirilen Yenilikler”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 18, S. 2, 2012, s. 769-792.

Akıncı, Ziya, Karayolu ile Milletlerarası Eşya Taşımacılığı ve CMR, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 1999.

Aksoy, Emrah Sami, Taşıma Hukukunda Fiili Taşıyıcı, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2015.

Arkan, Sabih, Demiryoluyla Yapılan Uluslararası Eşya Taşımaları, 1. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayını, Ankara 1988.

Arkan, Sabih, Karada Yapılan Eşya Taşımalarında Taşıyıcının Sorumluluğu, 1. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 1982 (Kısaltma: **Arkan**, Taşıyıcının Sorumluluğu).

Asgarov, Natig, Yükle İlgililerin Taşıma Sözleşmesi Gereğince Beyanda Bulunma Yükümlülüğü, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, 2012.

Atabek, Reşat, Eşya Taşıma Hukuku, 1. Baskı, Sulh Garan Matbaası, İstanbul 1960.

Aydın, Alihan, CMR’ye Göre Taşıyıcının Zıya, Hasar ve Gecikmeden Doğan Sorumluluğu, 1. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2002.

Can, Mertol, CMR ve Alman Ticaret Kanunu ile Mukayeseli Olarak Türk Taşıma Hukukunun Genel Esasları C. 1 (Taşıma Hukukuna Giriş, Eşya Taşıma İşleri), 1. Baskı, İmaj Yayıncılık, Ankara 2017.

Carr, Indira, International Trade Law, 4. Baskı, Routledge-Cavendish, Oxon 2009.

Clarke, Malcolm, International Carriage of Goods by Road: CMR, 6. Baskı, Informa Law from Routledge, London 2014.

Cömert Varol, Gözde, Kara Yolunda Yapılan Eşya Taşımalarında Taşıyıcının 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ve CMR Konvansiyonu Kapsamında Kayıp veya Hasardan Kaynaklanan Sorumluluğu, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.

Çim, Halit, Uluslararası Karayoluyla Eşya Taşıma Sözleşmesine (CMR) Göre Taşıyıcının Gecikmeden Doğan Sorumluluğu (TTK ve TTK Tasarısı ile Mukayeseli Olarak), Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi SBE, 2006.

Demir, Direnç, Eski ve Yeni Türk Ticaret Kanunu ve CMR Hükümleri Çerçevesinde Taşıyıcının Zıya, Hasar ve Gecikmeden Doğan Sorumluluğu, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi SBE, 2015.

Demirçivi Mineliler, Zeynep, “Deniz Yoluyla Taşımada Yükün Zıya ve Hasarından Doğan Sınırlı Sorumluluk”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, Özel Sayı, 2007, s. 957-984.

Doğanay, İsmail, Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. II, Madde 420-815, 4. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2004.

Doğanay, İsmail, Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. III, Madde 816-1475, 4. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2004.

Drescher, Ingo/**Fleischer**, Holger/**Schmidt**, Karsten, MünchenerKommentar zum HGB, 5. Baskı, C.H. Beck, Münih 2023.

Duman, Hümeyra, Türk Ticaret Kanunu Kapsamında Taşınma Eşyası Taşıma Sözleşmesi ve Bu Sözleşmeden Doğan Sorumluluk, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi SBE, 2009.

Eminoğlu, Cafer, “Türk Ticaret Kanunu’nun 864. Maddesi Kapsamında Gönderenin Kusursuz Sorumluluğu”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 19, S. 3, 2015, s. 25-54.

Erdal, Tarkan, CMR Hükümlerine Göre Taşıyıcının Zıya, Hasar ve Gecikmeden Dolayı Sorumluluğu, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi SBE, 2009.

Erdoğan, Mustafa, CMR ve TTK Kapsamında Taşıyıcının Eşyanın Hasarından Doğan Sorumluluğu, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.

Gençtürk, Muharrem, Uluslararası Eşya Taşıma Hukuku (Genel Kavramlar-Gecikmeden Doğan Sorumluluk), 1. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2006.

Gençtürk, Muharrem, “Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Taşıyıcının Sınırsız Sorumluluğunu Gerektiren Ağır Kusurları ve Türk Mahkemelerinin CMR’yi Uygulaması Bakımından Muhtemel Etkisi”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, S. 4, 2012, s. 117-148 (Kısaltma: **Gençtürk**, Muhtemel Etkisi).

Gençtürk, Muharrem/**Yiğit**, İlhan, “CMR Kapsamında Taşımalarda Taşıyıcının Sınırlı Sorumluluktan Yararlanmayacağı Haller”, Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi, S. 3, 2013, s. 34-46.

İren, Oğuzhan, CMR Hükümleri Uyarınca Taşıyıcının Yardımcı Kişilerden Doğan Sorumluluğu ve Taşıyıcılar Arası Rücu İlişkileri, Yüksek Lisans Tezi, MEF Üniversitesi SBE, 2021.

Jost, Detlev/**Poelzig**, Dörte/**Sander**, Volker, Handelsgesetzbuch, 5. Baskı, C.H. Beck, Münih 2024.

Karaduman, Ece, Karayoluyla Yapılan Eşya Taşımalarında Taşıyıcının 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ve CMR Konvansiyonu Kapsamında Sorumluluğu, Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi SBE, 2013.

Karakan, Esra, 6762 Sayılı TTK ve 6102 Sayılı TTK ile Karşılaştırmalı Olarak Uluslararası Karma Taşıma Sözleşmelerine Göre Taşıyıcının Zıya ve/veya Hasardan Doğan Sorumluluğu, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi SBE, 2011.

Karakurt, Ali, CMR Hükümlerine Göre Uluslararası Karayolu Taşımacılığında Taşıyıcının Sorumluluğu, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi SBE, 2022.

Karan, Hakan, Karayolunda Uluslararası Eşya Taşıma Sözleşmesi Hakkında Konvansiyon CMR Şerhi, 1. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2011.

Karan, Hakan, “Yargıtay’ın Konişmentolu Taşımalar Hakkındaki 1924 Tarihli La Haye Kaideleri’ni Uygulaması Gereği”, XVIII. Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, Türkiye, 2-3 Haziran 2000).

Karan, Hakan/**Kara**, Özgenur/**Varan**, İzel, Karayolunda Uluslararası Eşya Taşıma Sözleşmesi Hakkında Konvansiyon, CMR Şerhi, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2020.

Kaşak, Esra, “Karayoluyla Yapılan Eşya Taşımlarında Taşıyıcının TTK m. 886 Kapsamında Pervasızca ve Zararın Meydana Gelmesi İhtimalinin Bilinciyle Davranışı”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 27, S. 2, 2021, s. 1487-1515.

Kayıhan, Şaban, “Zarar Sigortalarında Sigortacının Halefiyeti”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 22, S. 3, 2016, s. 1595-1624.

Kender, Rayegan/**Çetingil**, Ergon/**Yazıcıoğlu**, Emine, Deniz Ticareti Hukuku Temel Bilgiler, C. I, 14. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017.

Kıran, Süleyman, “Eşya Taşımlarında Refakat Belgeleri (Bilgileri) ve Bunlardan Doğan Sorumluluk”, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, C. 4, S. 2, 2018, s. 175-186.

Kula, Nil, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Hükümleri Uyarınca Taşıyanın Yüke Özen Sorumluluğu Çerçevesinde “Müşterek İnceleme”: Tatbik Kabiliyeti, Hükümleri ve Birtakım Sorular”, DEHUKAM Deniz Hukuku Dergisi, C. 5, S. 1, 2022, s. 103-166.

Kula, Nil, Türk Eşya Taşıma Hukuku, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018.

Küçükçapraz, Serhat, “Karayoluyla Tehlikeli Madde Taşımadan Doğan Hukuki Sorumluluk”, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 1, 2020, s. 187-228.

Misili, Sinan, “Karayoluyla Yapılan Eşya Taşımlarında Taşımanın Üstlenilmesi ve Eşya Kavramı”, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Dergisi, C. 5, S. 1, 2019, s. 69-86.

Oyal, Ahmet Batuhan, “Taşıyıcının Yüklemenin İşletme Güvenliğine Uygun Olarak Yapılmasını Sağlama Yükümlülüğü”, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 12, S. 2, 2022, s. 1261-1315.

Özdemir, Turkey, Uluslararası Eşya Taşıma Hukuku (Zıya ve/veya Hasar Sorumluluğu), 1. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2006.

Seven, Vural, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK m. 856-893) Hükmelerine Göre Taşıma Hukukunda Gönderilen, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2012 (Kısaltma: **Seven**, Taşıma Hukukunda Gönderilen).

Seven, Vural, Taşıyanın Yüke Özen Borcunun İhlalinden (Yük, Zıya ve Hasarından) Doğan Sorumluluğu, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2003.

Smeele, Frank, “Legal Conceptualisations of the Freight Forwarder: Some Comparative Reflections on the Disunified Law of Forwarding”, Journal of International Maritime Law, C. 4, S. 21, 2015, s. 445-459.

Sözer, Bülent, Deniz Ticareti Hukuku- I, 4. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017.

Taşkın, Büşra Nur, “Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı İncelemesi: Karayolu ile Yapılan Taşımalarda Taşıyıcının Yükleme Nezaret Yükümlülüğü ve TTK m. 863/1 Hükmünün Nezaret Yükümlülüğünün Tespitindeki Rolü”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 19, S. 2, 2024, s. 789-831.

Topsoy, Fevzi, “Taşınma Eşyası Taşımalarında Taşıyıcının Özel Yükümlülükleri”, Ankara Barosu Dergisi, S. 2, 2014, s. 23-46.

Uyaroğlu, Merve, “Eşya Taşıma Hukukunda Hasar, Zıya ve Gecikmeden Doğan Bildirim Süreleri”, Türk Adalet Akademisi Dergisi, S. 55, 2023, s. 377-394 (Kısaltma: **Uyaroğlu**, Bildirim Süreleri).

Uyaroğlu, Osman, “CMR’ye Göre Taşıyıcının Eşyanın Kaybı ve Hasarından Doğan Zararlardan Sorumluluğu”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 51, 2022, s. 535-564.

Ünan, Samim, İsteğe Bağlı Genel Sorumluluk Sigortasında Riziko, 1. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 1998.

Üstündağ, Bahar, “Türk Hukukunda Eşya Taşıma Sözleşmesi”, Prof. Dr. Fikret Eren’e Armağan Kitabı, 1. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2006.

Yeşilova, Ecehan, Taşıyıcının CMR Hükmelerine Göre Yardımcı Şahıslarının ve Müteakip Taşıyıcıların Eylemlerinden Doğan Sorumluluğu (CMR md. 3, 34), 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2004.

Yetiş Şamlı, Kübra, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’na göre Taşıyanın Zıya, Hasar ve Geç Teslimden Sorumluluğu, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2013.

Yıldırım, Hakan, Karayolu Eşya Taşıma Sorumluluk Sigortalarında Riziko ve Menfaat, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi SBE, 2014.

Yıldız, Şükrü, “TTK Hükümleri Işığında Taşıyıcının (Kara Yoluyla) Eşya Taşımadan Doğan Sorumluluğu”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 14, S. 28, 2015, s. 97-109.

Yılmaz, Gülşah, “Taşıma Hukukunda, Gönderilenin Yükteki Zıya ve Hasarı Bildirim Külfetinin Taşıma Sigortasında Sigortacının Halefiyetine Etkisi”, İzmir Barosu Dergisi, C. 84, S. 1, 2019, s. 201-227.

Yüce, Aydın Alber, “CMR ve TTK’da Taşıyıcının Sorumluluğu ile Kast ve Kasta Eşdeğer Kusurunun Sorumluluğa Etkisi”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 7, S. 3-4, 2012, s. 171-195.

Yüce, Aydın Alber, “Karayolu Taşımalarında Taşıyıcının Zıya, Hasar ve Gecikmeden Doğan Sorumluluktan Kurtulmasında Özel Sebepler”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 25, S. 1, 2019, s. 360-387 (Kısaltma: **Yüce**, Özel Sebepler).